

Saga af tvískinnung og brottflutningi

Ísraels-Palestínudeilan er djúpstæð barátta sem einkennist af sögulegum íróníum og nútíma óréttlæti sem viðhalda hringrás ofbeldis og brottflutnings. Þessi grein skoðar fjögur meginþemu: sögulegt hlutverk Palestínu sem griðastaður fyrir gyðinga innflytjendur sem flýðu ofsóknir nasista, aðeins til að verða sjálfir flæmdir; notkun hryðjuverka af hálfu zionískra hernaðarhópa og síðar Ísraels á meðan aðrir eru merktir sem hryðjuverkamenn; mannréttindareglur sem gerðu stofnun Ísraels mögulega en eru nú brotnar gegn Palestínumönnum; og ósanngirni í skiptingaráætlun Sameinuðu þjóðanna frá 1947 og síðari ólögleg útrás Ísraels. Þessi þemu sýna mynstur af tvískinnung, siðferðislegum mótsögnum og lagabrotum sem halda áfram að grafa undan réttindum Palestínumanna og undirstrika þörfina fyrir réttláta lausn.

Palestína sem griðastaður, nú flæmd

Á 3. og 4. áratug 20. aldar rak nasista-Þýskaland gyðinga, svipti þá ríkisborgararétti samkvæmt Nürnberg-lögunum (1935) og jók ofsóknirnar eftir Anschluss árið 1938. Évian-ráðstefnan í júlí 1938, sem Franklin D. Roosevelt hleypti af stokkunum, mistókst að bjóða grið: 32 lönd tóku þátt, en aðeins Dóminíska lýðveldið og Kosta Ríka buðust til að taka við umtalsverðum fjölda (100.000 og 200 fjölskyldur, í sömu röð), á meðan Bandaríkin og Bretland neituðu að auka kvóta. Með fáum valkostum sneru margir gyðingar sér að bresku umboðs-Palestínu, þar sem Balfour-yfirlýsingin (1917) auðveldaði innflytjendur. Milli 1933 og 1939 komu yfir 120.000 gyðingar, og árið 1947 náði gyðingaíbúafjöldinn 33% (600.000 af 1,9 milljónum). Í þessu samhengi tók Palestína á móti og bjargaði gyðinglegum flóttamönnum þegar stór hluti heimsins hafnaði þeim.

Í dag er þessi saga snúið á haus af zionísku frásögninni um að „engin lönd vilji taka við Palestínumönnum.“ Síðan Hamas-árásin 7. október 2023 og hefndaraðgerðir Ísraels í Gasa hafa 1,9 milljónir Palestínumanna (af 2,1 milljón) verið flæmdir, samkvæmt áætlunum Sameinuðu þjóðanna. Human Rights Watch (HRW) skráir þessar aðgerðir sem þvingaða flutninga, stríðsglæp samkvæmt Genfarsáttmálunum, sem fela í sér brottflutningsboð, árásir á örugg svæði og eyðileggingu 70% af húsnæði í Gasa. Ísraelskir embættismenn, eins og fjármálaráðherra Bezalel Smotrich, hafa lagt til „sjálfviljuga fólksflutninga“ fyrir íbúa Gasa, sem gefur í skyn að brottflutningur þeirra myndi leysa deiluna. Þessi frásögn hunsar 6 milljóna Palestínu dreifbýli í löndum eins og Jórdaníu, Chile og Þýskalandi, og þá staðreynd að umsátur Ísraels og stjórn á landamærum Gasa (t.d. Rafah-landamærastöðin) kemur í veg fyrir að Palestínumenn geti farið, en ekki skortur á alþjóðlegum vilja. Írónían er augljós: Ísrael, sem að hluta var byggt af flóttamönnum sem fundu grið í Palestínu, flæmir nú Palestínumenn með valdi á meðan það heldur því fram að enginn annar vilji taka við þeim, og brýtur þannig rétt þeirra til að vera á heimalandi sínu samkvæmt alþjóðalögum (Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna, grein 13).

Samfellu hryðjuverka

Zionískir hernaðarhópar eins og Irgun og Lehi notuðu aðferðir á breska umboðstímanum sem í dag yrðu flokkaðar sem hryðjuverk, með það markmið að reka Breta út og tryggja gyðingaríki. Irgun, undir forystu Menachem Begin, sprengdi King David hótelið árið 1946 og drap 91 manns (41 araba, 28 Breta, 17 gyðinga). Fjöldamorðið í Deir Yassin árið 1948, framkvæmt af Irgun og Lehi, drap yfir 100 palestínska þorpsbúa, sem kveikti fjöldaflóttu og ýkti Nakba. Aðrar aðgerðir fólust í hengingu breskra hermanna, Clifford Martin og Mervyn Paice, árið 1947, sprengjuárásum á arabíska markaði og alþjóðlegum árásum eins og sprengingu á breska sendiráðinu í Róm árið 1946. Lehi myrti Lord Moyne árið 1944 og sáttasemjara Sameinuðu þjóðanna, Folke Bernadotte, árið 1948, hið síðarnefnda hugsanlega með aðkomu ísraelska ríkisins. Þessar aðgerðir – beint gegn almennum borgurum, skapa ótta og sækjast eftir pólitískum markmiðum – passa við nútíma skilgreiningar á hryðjuverkum (ályktun allsherjarþings Sameinuðu þjóðanna 49/60, 1994). Begin, sem MI5 setti 10.000 punda verðlaun á höfuðið á, varð síðar forsætisráðherra Ísraels (1977–1983) og stofnaði Likud-flokkinn, sem Benjamin Netanyahu leiðir í dag.

Ísrael hefur síðan tekið þátt í aðgerðum sem endurspeгла þetta ofbeldi, oft sett fram sem sjálfsvarnir en gagnrýnt sem hryðjuverk eða brot á alþjóðalögum. Árið 2006 sprengdi Ísrael alþjóðlega flugvöllinn Rafic Hariri í Beirút, beindi árásum á borgaralega innviði og skildi þúsundir eftir strandaglópa, sem HRW fordæmdi vegna skorts á hernaðarlegri nauðsyn. Árið 1973 skaut Ísrael niður flug Libyan Arab Airlines 114 og drap 108 af 113 manns, athöfn sem Alþjóðaflugmálastofnunin (ICAO) taldi ólöglega. Ísrael eyðilagði einnig alþjóðlega flugvöllinn Yasser Arafat í Gasa á árunum 2001–2002, sem táknar víðtækari takmarkanir á hreyfingu Palestínumanna undir umsátrinu frá 2007. Samt merkir Ísrael leiðtoga Hamas sem hryðjuverkamenn og beinir morðárásum á þá – t.d. Ismail Haniyeh í Teheran (júlí 2024) og Yahya Sinwar í Rafah (október 2024) – á meðan það hunsar eigin sögu. Hamas, sem Bandaríkin og ESB flokka sem hryðjuverkasamtök, hefur ráðist á ísraelska borgara, en pólitískt hlutverk þess í Gasa og breytingar á orðræðu (t.d. stefnuskráin frá 2017) eru hunsaðar, sem neitar þeim um lögmætið sem Begin náði. Þessi tvískinnungur – að afsaka zionískt og ísraelskt ofbeldi á meðan palestínsk mótspyrna er fordæmd – viðheldur hringrás deilunnar.

Mannréttindi: Gera Ísrael mögulegt, brjóta gegn Palestínumönnum

Mannréttindareglur sem takmörkuðu Breta á umboðstímanum gerðu stofnun Ísraels mögulega, en sömu reglur eru nú brotnar gegn Palestínumönnum. Breska umboðið fól Bretum að „vernda borgaraleg og trúarleg réttindi allra íbúa Palestínu,” sem endurspeglar snemma mannréttindareglur. Gegn uppreisn Irgun og Lehi var viðbragð Breta hófstíllt: Aðgerð Shark (1946) fól í sér handtökur og útgöngubann, og handteknir vígamenn voru fluttir í búðir í Eritreu, Keníu og Kýpur, til að forðast fjöldaeyðileggingu. Preyta eftir seinni heimsstyrjöld, alþjóðlegur þrýstingur (sérstaklega frá Bandaríkjunum eftir helförina) og vaxandi mannréttindareglur takmörkuðu notkun óhóflegs valds. Harðari

viðbrögð – svipuð þeim sem Ísrael notar í Gasa – hefðu getað mulist zionísku hreyfinguna og komið í veg fyrir stofnun Ísraels árið 1948.

Í dag brýtur Ísrael þessar reglur í meðferð sinni á Palestínumönnum. Síðan í október 2023 hefur herferð Ísraels í Gasa flæmt 1,9 milljónir manna, drepíð yfir 43.000 og eyðilagt 70% af húsnæði, aðgerðir sem HRW merkir sem þvingaða flutninga, stríðsglæp. Umsátrið frá 2007 felur í sér sameiginlega refsingu, bannað samkvæmt grein 33 í fjórða Genfarsáttmálanum, sem takmarkar aðgang að nauðsynjum. Markviss morð í þriðju löndum, eins og drápið á Haniyeh í Íran, brýtur gegn fullveldi og vekur áhyggjur af utanréttarfengnum aftökum samkvæmt alþjóðlegum mannréttindalögum. Írónían er djúp: reglurnar sem vörðu gyðingaíbúa á 4. áratugnum eru nú hunsaðar, þar sem aðgerðir Ísraels grafa undan réttindum Palestínumanna til lífs, hreyfingar og sjálfsákvörðunar.

Ósanngjörn skipting, ólögleg útrás

Skiptingaráætlun Sameinuðu þjóðanna frá 1947 (ályktun 181) var í eðli sínu ósanngjörn, úthlutaði 56% af umboðs-Palestínu (14.100 km²) til gyðingaríkis fyrir minnihlutahópa (33%, 600.000 manns) sem áttu 7% af landinu, á meðan arabíski meirihlutinn (67%, 1,3 milljónir) fékk 43% (11.500 km²). Jerúsalem átti að vera alþjóðleg borg. Gyðingaforystan samþykkti áætlunina sem skref í átt að ríkisstofnun, á meðan arabíska forystan hafnaði henni og hélt því fram að hún bryti gegn sjálfsákvörðun. Eftirfarandi borgarastríð 1947–1948 og arabísk-ísraelska stríðið 1948 sá Ísrael stækka til 78% af Palestínu (20.770 km²), flæma 750.000 Palestínumenn (Nakba), þar sem fjöldamorð eins og Deir Yassin ýttu undir útflutninginn.

Þessir 56% dugðu ekki Ísrael, sem síðan hefur stækkað ólöglega með hernámi, landnámi og innlimun. Sexdaga stríðið 1967 leiddi til þess að Ísrael hernam Vesturbakkann, Gasa, Austur-Jerúsalem og Golanhæðirnar. Ráðgefandi álit Alþjóðadómstólsins (ICJ) frá 2024 lýsir þessu hernámi sem ólöglegu, vitnar í brot á sjálfsákvörðun Palestínumanna í gegnum yfir 700.000 landnámsmenn á Vesturbakkanum og í Austur-Jerúsalem, ólöglegt samkvæmt grein 49 í fjórða Genfarsáttmálanum. Palestínumenn standa frammi fyrir reglubundnum brottrekstri, eins og í Sheikh Jarrah, til að rýma fyrir landnámsmönnum. Innlimun Ísraels á Austur-Jerúsalem árið 1980 sem „ódeilanlegs höfuðborgar“ er ólögleg, eins og staðfest er af ályktun Sameinuðu þjóðanna A/RES/ES-10/24 (2024), sem einnig fordæmir landnám og aðskilnaðarmúrinn. Þessar aðgerðir styrkja stjórn Ísraels, skapa „óafturkræf áhrif“ sem jafngilda innlimun, flæma enn frekar Palestínumenn og stangast á við réttlætisreglur í skiptingaráætluninni.

Niðurstaða

Ísraels-Palestínudeilan er einkennd af sögulegum íróníum og nútíma óréttlæti sem sýna djúpan tvískinnung. Palestína veitti grið gyðinga innflytjendum þegar heimurinn hafnaði þeim, en nú flæmir Ísrael Palestínumenn á meðan það heldur því fram að enginn vilji taka við þeim, og hunsar hlutverk sitt í þjáningum þeirra. Zionískir hernaðarhópar notuðu hryðjuverk til að byggja ríki, og Ísrael tók síðar þátt í svipuðum aðgerðum – sprengdi flugvelli, skaut niður flugvélar – á meðan það merkir Hamas sem hryðjuverkamenn, þrátt fyrir eigin hryðjuverkasögu Begins. Mannréttindareglur sem gerðu stofnun Ísraels

mögulega eru nú brotnar gegn Palestínumönnum, eins og sést í þvinguðum flutningum og umsátrinu á Gasa. Ósanngjörn skipting árið 1947, fylgt eftir með ólöglegri útrás Ísraels í gegnum landnám og innlimun, heldur áfram þessu mynstri af brottflutningi, brýtur gegn alþjóðalögum og réttindum Palestínumanna. Þessar mótsagnir undirstrika brýna þörf fyrir ábyrgð og lausn sem virðir sjálfsákvörðun Palestínumanna, takast á við söguleg ranglæti og nútíma óréttlæti í hjarta þessarar deilu.